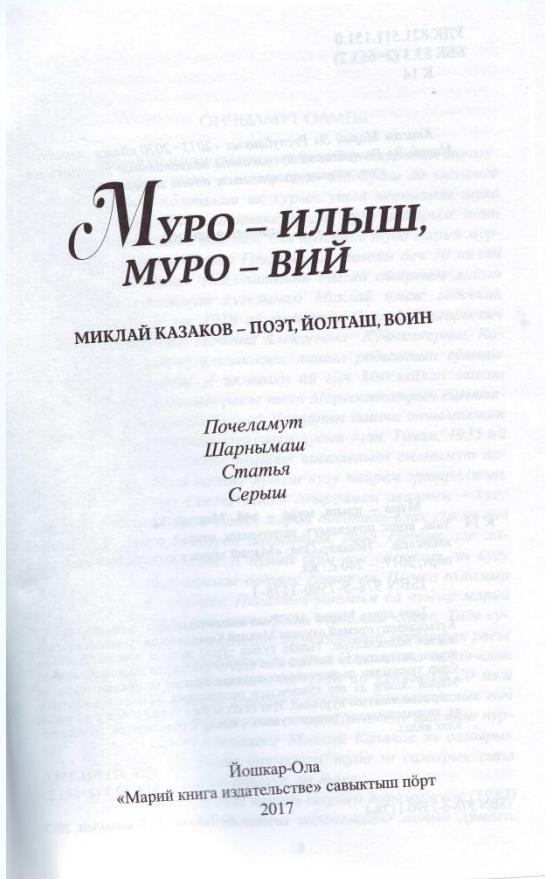

***Миклай Қазаков**
нерген у книга

Кеч шўмешда вочшо ик сай том,
Моло оқ кўл, тидыжат сита.(М.Қазаков)

***Муро-Ильш, муро-вий**

***Миклай Казаков-поэт,
йолташ, воин**

Книгам Марий Эл Республиканы «2013–2020 ийласе жаплан
Марий Эл Республиканы күгүжаныш национальный политикикүже»
күгүжаныш программыж почеш савыктыме

Г. Зайнинев ямдылен

Муро – Ви

Издательство «Марий книга

Журнал
Марий книга
Сборник
Сборник

К 14 Муро – илыш, муро – ви. Миклай Казаков – поэт, йолташ, воин: почеламут, шарнымаш, статья, серыш / Г.З. Зайнинев ямдылен. – Йошкар-Ола: «Марий книга издательство» савыктыш пörт, 2017. – 240 с.: ил.

ISBN 978-5-7590-1178-1

Тиde книга Марий АССР-ын калык поэтиче, Сталинский (СССР Кутыканыш) премий лауреат Миклай Казаковын ик курымаш юбилейжылан пöлеклалтын. Тышке тудын түрлөд жапыссе почеламутлажым, илыш, литературу да йолташ-влак нергеш статья дең шарнымашлажым, ўдыр танжылан да йолташыже-влаклан возымо серышлажым, тыгак Марий Элlyсе да вес кундемлasse поэт-влакын Казаковлан колтымоятыры письмаштып пуртыймо. Изи оғыы верым тудын илыш корнýжым да творчествыжым почын пүшөш статья, шарнымаш да почеламут-влак айлат.

УДК 821.511.151.0
ББК 83.3 (2=663.2)

ISBN 978-5-7590-1178-1

© Зайнинев Г. З. ямдылен, 2017

* Ик курымаш юбилейлан пöлеклалтын

* Мом лудаш лиеш

ВУЙЛЫМАШ	
Зайнев. Ончылмут олмеш.....	3
Поззий орланте	
Май туган мутым ойлынем...»	9
Л.Шкетан..	10
Покталте, шокталте...	10
Энсет воктене...	11
Жаламем нантайза...	13
Горассе вашлийман...	14
Боратыме поззий йолтасем...	14
Марий артистке...	16
Түмдымб ер воктене...	17
Поро кече...	17
«Вараксимма илиш ычыматыл...»	19
Йолтаслан...	20
Тымык йўлым окопашто...	21
Походицито.....	22
Марий кальылан...	23
Күслем колыштын...	25
Берлин воктене колыш боенсын мутшио.	26
Воинны пуртыймажжо.	27
Йолтас...	28
Учитель-шамычлан...	29
Марий ўдирамашлан...	30
Учёный дене кутырыман...	35
Ужатыме мут...	36
Чал ўпак рөвзэе...	37
Калык мұрызо...	38
Онар...	39
Татар йолтаслан...	40
Морко велине...	41
Ойло, кайыкем...	47
Олык Ишай...	48
С.Г. Чавайнлан...	48
Парымрем тулынem...	49
Первый марий художнице...	50
Туныктышем...	51
Обелиск воктене...	52
Ликпункт...	54
Языкан поэт...	

Шайра кундем...	57
Корка-патьрын уныкаке...	59
Ила, огеп йом...	61
Ончал окнашке...	62
Кинде...	63
Аван-лумеш...	63
Лум-лумак мом ойлат?...	65
Ой, канде пеледыш...	66
Ах, ты, шарынаш!	67
Смоленсккес жолташ-влаклан...	67
Салтак корно...	68
«Молан шортес Рессон чодира...»...	69
«Кумлю ий, йолташем, кумлю ий...»...	69
У ий водын шонымаш...	69
«Сергей Чавайн» цикл тъч...	70
Аван шомакице...	74
Илалие ентын обжо...	75
«Илен айдеме моло сембынак...»...	76
Пощуудо-влакем...	77
«Падем, какжे поэтин...»...	78
Тыгай поэтин пүрьымаш...	79
Пытартыш корно...	80
Тымаппий күзүз...	81
«Йонтыдо, зәйтәр пызвомыш...»...	83
«Молан вурсест йолтасшам...»...	83
«Мемнан ислен тентеке ыле...»...	84
«Чочет бұлағын, вұд өк жөртő...»...	84
«Үкселан ой жөрәт мектанаш...»...	84
«Шонтылмак оқ мондо нигдомат...»...	85
«Ылде мочол ий мылам...»...	85
«Молан палаш, күзә кочам илсен?»...	85
«Ой, ты, мурго, рөвзэе годсо муро...»...	86
Түрлә-түрлә почеламут...	87
Уке, оқ лий мондаш!...	89
Ильши да мурнаша	
Автобиография.....	91
Столице воктене. Шарнымаи...	96
Самырылан чыла пулалтан...	99
В поисках точного слова...	107
Олык Ишай.	1'

.узе нуно шочыныт.....	117
Пехотный училище. Шарнымаи.....	125
Лишыл да мондалтдыме.....	128
Мурызо Анатолий Бик.....	130
Коло ий ончыч.....	132
Мурызо-воин.....	134
Куанем пиалан пагытеш шочмемлан.....	142
Калык писатель.....	158
Икте толеш, весе кая...	160
Йолтаслан – чон почын	
Миклай Казаков возен.....	163
Миклай Казаковлан возеныт.....	177
Поэт нерген ойпого	
<i>В. Колумб. Шүм дене мутланымаш.....</i>	199
<i>В. Тимофеева. «Те ида шорт мыйын верчын...».....</i>	203
<i>Г. Зайнев. «Шочмо верем – курымаш чеверем!».....</i>	218
<i>В. Харитонов. Раздумье над подарком.....</i>	233
<i>Й. Осмин. Мурпатыр.....</i>	234
<i>Г. Матюковский. Миклай Казаковлан.....</i>	27

Миклай Казаков.
1934 ий март

Шола гыч пурлашке: Семён Логинов (Осмин),
Николай Кудашов, Миклай Казаков. 1938 ий шоль

***М.Казаков тыгай лийн**

«Почеламут уло!»

Тиде кас деч вара возаш күмүлт утларак нöлтäлгэ. Шукурак да шукырак «произведенийым» Петр Николаевичлан лудаш пүзине. 1932 ий шыжым мемнан школыш «Пионер йўк» журналын пашаенже Зинаида Емельяновна Яковлева тольо. Тунем-шамычым поген куттырыш да журналыш возен шогаш ўжö. Моло-шамыч семынак, мыят тушко шуко стихым колтылым. Но ятыр жап иктыжат печатлалтын оғыл, вашмут дene гына серлагаш логалын.

1933 ийн телым мемнан почтальонна Капитон Печников школ кудьвекчыштак мыйим ужын кычкыраle: «Миклай, почеламутет уло!» Мый иканаште шым умыло: ала йодеш, ала мо. Вара пален нална: «Пионер йўк» журналеш «Ленин» почеламутем печатлалтын улмаш. Туштак 3. Яковлеван статьяже ыле, тудо мемнан школ нерген возен, моло коклаште мыйин лўмеш каласен...

1933 ийштеге «Ямде лий» газет лекташ тўнтале. Тушкат шуко возен шогышым.

Артист лиинем ыле

Возымо да лудмо дene пырля артист пашамат юратенам. Шамыч мемнан портыш погынат ыле. Иктаж пьесым наиле, ролым шеледем. Рвезе-влак, чуланыш пурен, тўрлö вургем чият, вара пöлемыш лектыт да модыт. Мый гын режиссёр сүфлөр олмеш лиинам.

Вара И.А. Алешкин мемнан ялыште драмкружокым чумыч. Репетицийм кольшташ иышт коштына ыле. Мемнам, изи манын, школыш оғыт пурто, а ме окна воктене кольштада. Икана сүфлёр толын оғылат, мыйим будкыш лудаш шындышт. Тылеч вара драмкружоклан кертме семын тўнталым.

* Икымше почеламут, артист лияш шонен

С

ПОЭЗИЙ ОРЛАНГЕ

* * *

Мый тугане мутым ойлынem,
Мый тугане семым кычалам, —
Шўм гыч лектышт нуно, иланен,
Тачысе, эрласе кечылан.

Чоным почын, кумылым нёлттал,
Чонгешталишт нуно мланде йыр;
Кукшо нурым кайышт чывылтал,
Кузерак нёрта вучалме йүр.

Весьин верчиn келгын ойгырен
Полшышт тудын чоным шыматаш;
А пиял гын, гўжланен мурен,
Молымат таратышт йывырташ.

Тулык йўксё гане ынышт лий,
Мурызым умбаке ужатен.
Шолжо тек мучашдыме шўм вий,
Жап уэммым утларак моктен.

Ом тыплане ўмырем мучкат.
Но коклан шочеш тыгай ёпке:
Эх, молан гын кученам ручкам?
Ала йёршин тептерем уке?

Күшко шылын тудо, ныжыл мут?
Күшко йомын тудо, поро сем?
Кычалам мый нуным кечигут,
Йўдымат мый лончылен виссем.

Ўшанем мый, нуно оғыт йом.
Кычалам, муам мый садиктак.

* Лудса Миклай Казаковым,
лудса Миклай Казаков нерген